

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 4 K na leto. Posamezna številka stane 30 h. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{11}$ strani 8 K. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 10. V Ljubljani, 31. maja 1918. Letnik XXXV.

Obseg: Bralcem »Kmetovalca«. — Tobakov prah. — Škropljenje in zveplanje trt. — Vojne zadeve in naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti c. kr. kmet. družbe kranjske. — **Inserati.** — Družbene vesti.

Bralcem »Kmetovalca«.

Že s prejšnjo številko sem prevzel strokovno in odgovorno uredništvo »Kmetovalca«. Svest sem si težkoč, ki so združene s to nalogo, posebno v sedanjem tako neugodnem vojnem času. Nikomur na mojem mestu bi ne bilo lahko ta najbolj razširjeni slovenski kmetijski list vzdrževati na višini, na katero ga je privedel njegov prvi urednik družbeni generalni ravnatelj Gustav Pirc v teku svojega 34letnega delovanja. Ko je l. 1884. c. kr. kmetijska družba kranjska pričela izdajati svoje uradno glasilo »Kmetovalca«, ki je bil in je še danes v prvi vrsti strokovni list, je takrat štela družba na popirju 1000 udov, a v resnici plačujočih le 556, dočim zapusti generalni ravnatelj Pirc »Kmetovalca« s skoraj 17.000 plačujočimi udi. Bodi to le en dokaz izmed mnogih njegovih uspehov, katerega primerno oceniti itak vedo vsi slovenski kmetovalci. Težko nalogo pri urejanju lista mi bo pa olajšalo nadaljno sodelovanje prejšnjega urednika in njegovi nasveti, ki jih more črpati iz svoje dolgoletne izkušnje. Pri uredovanju hočem slediti začrtani poti svojega prednika in se potruditi, da bo list po možnosti poljuden in razumljiv, saj je v prvi vrsti namenjen strokovni izobrazbi našega kmeta. Posebno pozornost bom posvetil prilogi »ABC«, ki jo je moj prednik zasnoval. List bo posvečen vsem panogam kmetijstva, zlasti pa vsikdar onim, ki z ozirom na iz-

premenjene razmere najbolj brigajo in zanimajo naše kmetovalce. Z »Vprašanji in odgovori« bo stal v najožjem stiku s svojimi bralci, ter pri tej priliki izrekam nado, da naj me tudi kmetovalci sami podpirajo s prijavo svojih dobrih in slabih izkušenj, ki jih dožive pri svojem kmetijskem obratu, da z njih objavo vzbudim med njimi javne razprave, ki bodo v splošno korist dvignile zanimanje za list.

V tej smeri hočem urejevati »Kmetovalca« in se nadejam, da me bodo tudi pri tem podpirali vsi oni, ki so mu bili že doslej naklonjeni, posebno pa prosim vse dosedanje gg. sotrudnike za njih blagohotno sodelovanje, da še bolj dvignemo in razširimo naš najpriljubljenejši slovenski kmetijski list.

Ob prevzetju uredništva »Kmetovalca« naj opozorim še na nekatere težkoče, s katerimi se ima v sedanjem vojnem času boriti vsako založništvo in uredništvo in ki čestokrat onemogočujejo redno izdajanje časopisov: pomanjkanje popirja in drugih tiskarskih potrebščin ter stavcev, kar je največkrat vzrok, da list ne more iziti pravočasno. Bralci »Kmetovalca« naj izvolijo vse te razmere blagohotno upoštevati in potrpeti, če z redno izdajo lista ne bo vedno tako, kakor bi sam želel in kakor je bilo pred vojno.

Inž. Rado Lah.

Podpisujte osmo avstrijsko vojno posojilo!

Tobakov prah.

C kr. tobačna režijska na Dunaju je vsled znižanja proizvodnje tobakovega izvlečka, ki ga rabimo za pokončevanje živalskih in rastlinskih škodljivcev, bila primorana v to svrhu oddajati *tobakov prah* po sedanjih cenah 40 vinarjev za kilogram. Iz tega prahu moramo izlužiti nikotin, ki je strup za vse male živalce, in s tem izlužilom poskropimo ali namažemo tiste rastlinske ali živalske dele, ki so napadeni po škodljivcih. Delo s tem izlužilom je enako kakor z razredčenim tobakovim izvlečkom.

Da dobimo enoodstotno raztopino tobakovega izvlečka, vzamemo 1 kg tega in ga zmešamo v 100 l vode. Hočemo imeti enakomočno škropilo iz tobakovega prahu, vzamemo ga 4 kg. Ali pa na manjše množine: 1 kg na 25 l, ali 4 kg na 1 l vode. Če pa hočemo imeti močnejšo tekočino, vzamemo primeroma več te snovi. Na pr. za poldrugoodstotno 6 kg, za dveodstotno 8 kg na 100 l vode. To se mora pač ravnati po potrebi in po vrsti in stanju rastlin in živali, ki jih hočemo zdraviti s tem sredstvom.

Kako pa dobimo škropilo iz tobakovega prahu? Naprava tega nam povzroča pač več opravila nego z izvlečkom. Vzemimo 1 kg tobakovega prahu in ga v primerni posodi dobro zmešajmo s 25 litri vode; to zmes pustimo med večkratnim premeševanjem namakati in izluževati 10 do 12 ur. V tem času je voda izvlekla že večji del nikotina iz tobakovih odpadkov. Nato pustimo, da se gošča sesede, na kar jo precedimo skozi platno, da dobimo čisto tobakovo vodo. To tekočino rabimo lahko takoj za škropljenje, ne da bi ji bilo treba dodajati še vode. Opozoriti je pač treba, da se ta tekočina ne drži dolgo časa porabna, kajti najbrž se nikotin pokvari, oziroma izpuhti in s tem izgine tudi njegova uničevalna vrednost. Vsled tega jo moramo za vsakokratno uporabo nanovo napraviti. Ali jo pa ohranimo za poznejše škropljenje še porabno na ta način, da ji dodamo na vsakih 100 l po 5 g lizola. Cena tobakovega prahu je mnogo nižja nego ona izvlečka, kajti za 100 l enoodstotne raztopine potrebujemo 1 kg tobakovega izvlečka, ki stane 3 K; ali 4 kg prahu po 40 vinarjev, t. j. K 160. Prah je računani seveda brez zavoja. Je sicer cenejši od izvlečka, zato je pa treba malo več dela in priprave ž njim pred uporabo.

Kmetijska družba ima tobakov prah v svoji zalogi in ga oddaja brez zavitka po 40 vin. za 1 kg.

Škropljenje in žveplanje trt.

Čas prvega škropljenja in žveplanja trt je prišel.

Za prvo škropljenje smo že prejeli potrebno galico, ostalo pa bomo dobili kasneje. Galice nam torej ne primankuje, pač pa žvepla, vsled česar moramo seči po nadomestilih.

Prvo škropljenje se vrši, ko dosežejo mladike približno pol metra dolžine, tedaj še preden trta cvete. Če ni vreme preje dopustilo, škropimo pa lahko tudi med cvetenjem.

Drugič škropimo 14 dni po prvem škropljenju, tedaj najbolj takoj po cvetenju.

Tretjič škropimo tri tedne po drugem škropljenju.

Za prvo škropljenje jemljemo galico šibkejšo, in sicer zadostuje 1 kg galice na 100 litrov vode. Če se pa poslužujemo galuna, vzamemo lahko samo $\frac{1}{2}$ kg. kvečjemu $\frac{3}{4}$ kg galice in $\frac{1}{2}$ kg galuna. (Martinijeva zmes.)

Pri drugem in tretjem škropljenju napravimo galico močnejšo, in sicer vzamemo $1\frac{1}{2}$ kg galice na sto litrov vode, če pa mešamo galico z galunom (Martinijeva zmes) zadostuje 1 kg galice in $\frac{1}{2}$ kg galuna na 100 litrov vode.

Od onih sto litrov vode, ki smo jo pripravili za raztopljenje galice, vzamemo kakih 20 litrov (1 škaf) čiste vode proč. Ta voda je namenjena za apno, v ostali pa raztopimo odtehtano galico.

Kadar je galica raztopljena, pridenemo ji apna, in sicer neugašenega na težo ravnolotiko kot galice, ugašenega polovico več.

Apno v pripravljeni vodi dobro razmešamo (neugašeno je treba najprej ugasiti) in nato vlijemo redek apnen belež *polagoma, med vednim mešanjem* v raztopino galice. Potem vso zmes še dobro premešamo in preskusimo z majhnim koščkom belega preskusnega (fenoltaleinovega) popirja, ki ga pomočimo v zmes.

Če popirček lepo pordeči, potem je apna zadosti, če ostane bel ali pa le neznatno rdeč, moramo apna še pridejati.

Takoj za apnom raztopimo v galičnoapneni tekočini še po en kilogram salojidina (natrijevega tiosulfata) na vsakih sto litrov zmesi, in sicer na ta način, da stresemo salojidin v kako rešeto ali košek in nalijamo nanj galičnoapnene tekočine.

Ko se je salojidin raztopil, premešamo vso škropilno zmes še enkrat in gremo škropiti.

Salojidin je nadomestilo za žveplo in učinkuje proti plesnobi. Zato moramo ž njim škropiti posebno dobro *po grozdju (zarodu)*.

Če imamo salojidina le malo na razpolago, si lahko pomagamo na ta način, da poskropimo trte najprej samo z galičnoapneno zmesjo brez salojidina; ko to delo končamo, si šele napravimo nekaj take zmesi, kateri pridenemo tudi salojidina, in s to zmesjo škropimo potem *samo po grozdju*. Če naj salojidin učinkuje, je treba grozdje (zarod) temeljito poskropiti tako da od njega kar kaplja, kajti tekočina mora priti tudi do drobnih pecljčkov, na katerih visi cvetje, oziroma jagode. To je potrebno zlasti proti peronospori (paležu), katera napada cvetke ali jagode vedno skozi pecljčke.

Pri drugem in tretjem škropljenju postopamo ravnolotno.

Ker se pa salojidin ne prime dobro mastnih jagod, se priporoča zaradi večje varnosti proti plesnobi po žveplati trte poleg tega še s *sivim žveplom*. To moramo storiti v lepem solčnem vremenu, ker je znano, da le potem žveplo na jagodah obvisi, se nekako prilepi (priпали) in dež ga potem izlahka ne odpere.

Začetkom in proti koncu julija bomo tedaj, ne glede na to, če smo rabili salojidin ali ne, grozdje dobro poprašili še s sivim žveplom, toda le na fino s pomočjo žveplalnega mehu.

Pozneje, to je meseca avgusta, ne kaže več rabiti sivega žvepla, kajti če bi bilo preveč suho vreme, prišli bi ostanki tega žvepla lahko z grozdem v mošt, kar bi dalo vinu neprijeten prikus.

Za slučaj, da meseca avgusta vključ vsemu prizadevanju plesnoba na grozdju vendarle nastopi, porabimo še zadnje sredstvo proti njej in to je *kalijev hipermanganat*. Petnajst dek (150 g) te soli ratopimo v 100 litrih vode in primešamo 2 kg mastnega, vgašenega apna. S to tekočino moramo takoj, ko opazimo prve sledi plesnobe v vinogradu, dobro poskropiti vse grozdje, tako da so jagode s tekočino popolnoma obdane.

Po preteku enega tedna škropljenje s hipermanganatom še enkrat ponovimo.

Če škropimo grozdje s hipermanganatom šele tedaj, ko je že vse sivo, to je od plesnobe močno napadeno, potem ne pomaga škropljenje nič več.

Za škropljenje trt z galico veljajo še sledeča pravila:

Škropiti je treba v brezvetrnem in suhem vremenu, da se galica na trti posuši, preden pride prvi dež.

Škropi naj se na fino, s finimi razpršilniki. Pri tem se porabi manj galice in trta je bolj zavarovana proti boleznim.

Škropiti je kolikor mogoče tudi spodnje strani listov, zlasti onih, ki so obrnjeni navzgor ali na stran, kajti znano je, da se glivica, ki povzroča peronosporo (palež), zarase od spodnje strani v liste.

Vinograd bodi vedno dobro okopan in oplet. Plevel pospešuje bolezni na trti. Ne puščajte ga tudi nikdar ležati med trtami. Ne delajte nikdar v vinogradu, dokler so trte mokre od dežja ali rose, ker to zelo podpira razvoj glivičnih bolezni.

B. Skalicky.

VOJNE ZADEVE in NAREDBE.

Promet s svežim sadjem letine 1918.

(Min. naredba z dne 12. maja t. l., drž. zak. št. 170.)

Določbe te naredbe pridelovalca samo v toliko zanimajo, ker se sme tudi letos svobodno prodajati sveže sadje.

V zmislu § 3. je dovoljeno pošiljanje svežega sadja po železnici brez transportnega dovoljenja le v množinah izpod 50 kg. Za pošiljanje večjih množin je prositi za transportno dovoljenje pri »Deželni poslovalnici za sadje in sočivje« (za Kranjsko se nahaja ta poslovalnica v Ljubljani, Gradišče 10/I).

Od 1. oktobra dalje je potrebno transportno dovoljenje za vsako množino sadja, ki se hoče oddati po železnici.

Kazni do 20.000 K ali zapor do 6 mesecev. *

Maksimalne cene za črešnje, jagodičevje in marelice.

(Min. naredba z dne 12. maja t. l., drž. zak. št. 171.)

Maksimalne cene za črešnje, jagodičevje in marelice so razveljavljene. Istočasno so razveljavljene tudi vse za to sadje po deželnih ali okrajnih oblastih doslej za nadrobno prodajo določene cene. *

Prepoved kuhanja žganja iz črešenj in višenj.

(Min. naredba z dne 12. maja t. l., drž. zak. št. 172.)

Z ozirom na določila min. naredbe z dne 4. avgusta 1917, drž. zak. št. 331., ki prepoveduje žganjekuho za prodaj iz sadja, je sedaj prepovedana tudi žganjekuha iz črešenj in višenj.

Za sadje, ki ni užitno in tudi ne sposobno za naravo marmelade, more dovoliti »Gemüse-Obst-Stelle« na Dunaju I., Plankengasse 4, posebne izjeme in se je v danih slučajih obračati s prošnjami na omenjen naslov. *

Doplačila in plačila za seno.

Nekatere občine še do danes niso prejele doplačila za seno, ker niso mogle izkazati vseh potrebnih podatkov, ki jih zahteva vojaška uprava. Na posredovanje Deželnega mesta za krmila imajo sedaj take občine doprinesiti le še sledeče podatke, in sicer: imena prodajalcev, njih bivališča, politični okraj, dan oddaje, oddano množino in vojaški oddelek.

Občine se torej pozivljajo, da pošljejo Deželnemu mestu za krmila, oddelek za seno in slamo, v Ljubljani, vse te podatke in priložijo vsa vojaška potrdila, ki jih imajo v rokah. Opozarja se, da morajo biti podatki točni in vsi, kakor jih zahteva vojaška uprava. Če ne bo mogoče dati vseh teh podatkov, se povisek ne bo mogel drugače dobiti, kakor po § 33. vojnodajatvenega zakona.

Občine pa, ki dosedaj sploh še niso prejele plačila za seno oddano vojaštvu, naj doprinesejo ravno te podatke in naj puste dotične izkaze potrditi tudi od strani okrajnega glavarstva.

Zahtevani podatki naj se določijo Deželnemu mestu za krmila v Ljubljani, oddelek za seno in slamo, najkasneje do 31. maja t. l.

Kranjsko deželno mesto za krmila v Ljubljani.

(Oddelek za seno in slamo.)

Pokrmljenje zelenega žita prepovedano.

Deželna vlada je naročila (odlok z dne 16. t. m., št. 14.745.) okrajnim političnim oblastim, da opozorijo kmetovalce na min. naredbo z dne 19. maja 1915, drž. zak. št. 128., glasom katere je pokrmljenje nezrelega žita prepovedano, dokler traja vojna.

§ 2. omenjene naredbe določa, da morejo okrajna glavarstva dogovorno z žetveno komisijo dovoliti izjeme, če vsled posebnih razmer gospodarsko ni upravičeno žito pustiti dozoreti. (Glej str. 84. »Kmetovalca« iz leta 1915.) *

Ugotovitev posetvenih plosk za letino 1918.

Ker je treba napraviti gospodarski načrt za prehrano prebivalstva, poizvedeti se mora tudi letos posetvene ploskve. Natančna poizvedba se tiče tudi posestnikov samih, ker bi zamogla nezanesljiva poizvedba posetvenih ploskev povzročiti, da bi zadeli posestnike trdi in nepra-

vični predpisi in da jim za lastno prehrano ne bi ostalo toliko, kolikor potrebujejo. Poizvedba se bo vršila za vsakega poljedelca posebej, ter se bo raztezala na vse kulturne vrste in na vse pridelke posameznih poljedelcev (lastnikov, najemnikov, užitarjev). Ta poizvedba je postavno utemeljena v § 14. naredbe celokupnega ministrstva z dne 26. maja 1917, drž. zak. št. 235. Poizvedbo bodo izvršile po posameznih katastralnih občinah posebne »Poizvedovalne komisije za posetvene ploskve«, katerim so prideleni zapriseženi poizvedovalni komisarji. S poslovanjem prično poizvedovalne komisije v prvih dneh meseca junija t. l. Poljedelce se v njih lastno korist pozivlja, da se zglase takrat, ko bodo obveščeni s posebnimi razglasi ali pozivi, pri poizvedovalni komisiji ter podajo glede letošnje posetve potrebne podatke. Poljedelce, ki ne zadoste predpisu gori omenjenega paragrafa glede možnosti napovedi, kaznovati se sme po § 34. omenjene ministrske naredbe z globami do 2000 K ali z zaporom do 3 mesecev, če so pa obtežilne okoliščine z globami 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

Razdeljevanje umetnih gnojil.

C. kr. kmetijsko ministrstvo razglša: Upošteva je želje kmetijskih krogov je c. kr. kmetijsko ministrstvo z naredbo z dne 26. aprila t. l., dež. zak. štev. 153., za čas vojne poverilo razdelitev umetnih gnojil, v kolikor so na razpolaganje, glavnim kmetijskim korporacijam posameznih kronovin; v Galiciji pa deželni centrali za gospodarsko obnove te dežele. Tem organizacijam torej (na Kranjskem c. kr. kmetijski družbi kranjski) in ne kmetijskemu ministrstvu pripada naloga že bodoče jeseni nakazovati umetna gnojila kmetovalcem. Navzlic razglasitvi tozadevne naredbe dobi kmetijsko ministrstvo vedno več prošelj za umetna gnojila, ki so seveda brez pomena, kajti z ozirom na omenjeno ureditev prometa s tem blagom jih kmetijsko ministrstvo nikakor ne more upoštevati. To se razglša v ta namen, da se posamezniki ne bodo obračali na to ministrstvo za umetna gnojila.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo »Kmetovalca«, se načelno odgovarja le v »Kmetovalcu«. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrste med »Vprašanja in odgovore«, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V »Kmetovalcu« se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčeve ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v »Kmetovalcu«, ampak le pisмено, če je pisnu priložena 1 K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 80. Držal sem psa čuvaja, že precej starega, ki se mu je začel delati na vratu pod jermenom lišaj. Dlaka mu je izpadla, da je izgledal kakor ostrižen. Ta bolezen se je kmalu razširila po hrbtu in potem tudi po repu. Pes se je na nekaterih mestih obgrizel in opraskal do krvi. Namazal sem ga z nekim mazilom in mu dal nagobčnik, da se ne liže; kljub temu se je polizal in se zastrupil, da sem ga moral pobiti. Sedaj imam psico dve do tri leta staro, lepo rejeno, ki je bila dosedaj zdrava. V zadnjih treh tednih pa je istotako napadena po lišajih na notranji strani beder zadnjih nog in tudi na korenu repa, kjer se je že obgrizla do krvi. Kako naj zdravim garje pri psu? (M. Š. v V.)

Odgovor: Bolezen, kakor jo opisujete, nima nikakih znakov lišaja. Sodeč po začetku bolezni, v prvem slučaju na vratu, v drugem na notranji strani beder zadnjih nog, je sklepati na pasje garje. To domnevanje potrjuje tudi dejstvo, da je bil po tej bolezni najprej napaden pes in potem ko ste si nabavili psico, tudi ta, kar znači, da je bolezen nalezljiva. Če bi bili razkužili prostore, ki jih je imel pes na razpolago, bi bolezni ne bila pozneje tudi psica nalezla. Pasje garje povzroča pasja pršica, ki jo z latinskim imenom označujemo s *Sarcoptes scabiei* var. *canis*. Čitajte o pršicah članek v 4.—5. številki letošnjega »Kmetovalca« »Garje pri konjih«. Proti garjam se priporoča sledeče postopanje. Ako ima pes dolgo dlako, ostrižite ga popolnoma, posebno pa okoli mest, ki so napadena. Nato namažite bolne dele z milom, dve uri pozneje izmite milo s toplo vodo in s krtačo dobro odrgnite kožo. Drugi dan namažite bolna mesta z enoodstotno raztopino tobakovega izvlečka ali kake druge razkuževalne snovi in pri tem dobro nadrgnite kožo, da tekočina prodre v kožo, kjer se nahajajo pršice, in jih pomori. To zdravljenje morate večkrat ponavljati, dokler se niste prepričali, da so garje popolnoma izginile. Pes mora dobiti tak nagobčnik, da se ne more lizati. Ne pozabite tudi razkužiti prostore, v katerih prebiva pes in vse stvari (ovratni pas), ki prihajajo v dotiko z njim. Pri tem zdravljenju skrbite, da ima pes tečno hrano, da laže prenese bolezen. To je naše mnenje, za katero pa ne jamčimo. Bolezen more natančno ugotoviti le večš živinozdravnik, ki določi tudi zdravljenje.

Vprašanje 81. Moja krava je začela pred par dnevi izgubljeni mleko, na paši ji pa kaplja isto iz seskov. Morda je temu kriva paša ali kaka bolezen. Kaj je vzrok, da kaplja kravi mleko iz seskov? (I. S. v P.)

Odgovor: Samovoljno izcejanje mleka iz vimena je navadno posledica ošibelosti zapiralnih mišic v seskih, ki imajo nalogo zapirati odtok mleka. Taki slučajji se dogajajo največkrat pri starejših kravah. Vzroki ošibelosti omenjenih zapiralnih mišic so lahko različni. Neredna molžnja ali predolgo opuščanje iste, kar se večkrat opazi na semnjih, ko kravji mešetarji puščajo krave po cel dan nepomolžene, da izgleda vime veliko in napeto; tedaj se mleko izceja samoodsebe. Vime je namreč tako napolnjeno z mlekom, da ga zapiralne mišice ne morejo več zadrževati in ga puščajo skozi seske. To je trpinčenje živali, ki rodi večkrat slabe posledice ter povzroča posebno bolezen na vimenu. Dalje je lahko vzrok temu nedostatku splošna ošibelost krav, kar se dandanes kakor posledica slabih krmilnih razmer minole zime prav pogosto dogaja. Splošna ošibelost telesa se raztegne tudi na zapiralne mišice, ki ne morejo več zadržati mleka v vimenu. Ta pogrešek se pojavlja posebno ob nagli premeni zimske krme s pašo, ker se telo ne more tako hitro privaditi na isto, da bi redno moglo delovati v vseh svojih delih. Zelena krma na paši pospešuje mlečnost, mleka se v vimenu nahaja več nego prej ob zimski suhi klaji, ošibele mišice pa se ne morejo tako hitro okrepčati, da bi mogle zadrževati to večjo množino napravljenega mleka. Ta pogrešek poneha navadno čez nekaj dni, ko se živalsko telo prilagodi novi krmi. Pospeši se tako zdravljenje z mrzlimi obkladki na vime, ki povzročajo večji dotok krvi in ojačenje zapiralnih mišic. V trdovratnejših slučajih se vbrizga v seske raztopino galuna ali tanina, ki stisne mišice skupaj. Če pa navzlic tem pripomočkom sesek ne drži ml ka, se položi okoli njega obroček iz kavčuka, ki ga stisne in ne dopušča izcejanja mleka. Seveda s tem se ta bolezen ne ozdravi.

Kmetijske novice.

Potrebno seno za prihodnje leto. Vsak, kdor je primoran seno za svoje živali kupovati ali — če ga premalo pridela — dokupovati, naj se nemudoma obrne na Deželno mesto za krmila v Ljubljani, oddelek za seno in slamo, in naj naznani število in vrsto živine, ki jo redi in množino sena in slame, ki jo potrebuje in jo želi kupiti. To velja za vse posestnike konj, kakortudi druge živine.

Hroščevo mazilo. Iz Štajerske nam poroča posestnik, kako si on že več let pripravlja mazilo za vozove, žage, mline in drugo iz hroščev. Lonec z luknjastim dnom napolni s hrošči in ga pokrije. Nato ga postavi v drug cel lonec, vse skupaj pa na ne prehud ogenj. Pri tem se mazilo iz hroščev polagoma izcedi iz gornjega lonca in se zbira v spodnjem. Hrošče se še potem iztisne in ocedi, da odda vso mast iz sebe. Ostanek je dobra krma za kokoši. Za tako pripravo mazila zadostujejo navadni lonci, če je gorenji tudi malo pokvarjen, le da drži hrošče. Mazilo hvali naš poročevalec kakor najboljšo nadomestilo za kolomaz. Dobro bi bilo, da tudi drugi kmetovalci poskušajo ta način pripravljanja kolomaza in poročajo o uspehih, ki so jih imeli s tem. Pri današnjem pomanjkanju vsega, moramo izkoristiti vsako malenkost, na katero v mirnem času niti nismo mislili.

L.

Uradne vesti c. kr. kmet. družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 16. maja 1918.

Seji je predsedoval družbeni predsednik msgr. dr. *Eugen Lampe*, ki je kot namestnik deželnega glavarja zastopal tudi deželni odbor, navzoči so bili odborniki gg.: *Dimnik, Hladnik, Hočevar, Istenič, Kosler, Mihelčič, Piber*, in baron *Rechbach*, generalni ravnatelj *Pirc* ter tajnik *Lah*. Svojo odsotnost sta opravičila zastopnik vlade g. vladni svetnik *Kresse* in podpredsednik g. *Zurc*.

G. predsednik je ugotovil sklepčnost in otvoril sejo, pozdravil je došle odbornike in jim predstavil novega tajnika družbe inž. *R. Laha*, ki je začetkom tekočega leta nastopil to mesto. Kot prva točka dnevnega reda je bilo poročilo predsedstva, ki ga je podal g. predsednik takole:

»Od zadnje odborove seje je prišlo do rešitve mnogo važnih vprašanj, spojenih deloma z družbenim delovanjem, deloma s kmetijstvom sploh, o katerih mi je poročati obširneje. Ta vprašanja se največ tičejo zadev, ki so se obravnavale pri sejah raznih centralnih uradov na Dunaju, ki sem se jih udeležil kot zastopnik družbe. Pripomnim, da so bile vse te seje zelo važne, zato bi se bil vselej popreje rad pomenil z gg. odborniki, toda vabila k sejam pridejo navadno tako naglo in trenutno, da ni mogoče popreje pravočasno sklicati odborovih sej. Med prvimi in najvažnejšimi zadevami je *ureditev prometa s senom in slamo*. Odkar se je začela vojna z Italijo, je ta vojna dajatev ležala z vso silo nad nami, kajti, ker ni mogel dospeti dovoz tega blaga iz drugih kronovin, ga je Kranjska morala oddajati preko svojih moči. Pri tem je bilo z vojaško rekvizicijo tako slabo urejeno, da nekatere občine niso še dosedaj prejele kupnine za seno, n. pr. v kamniškem okraju in v Bohinju. Nered pri oddaji sena in slame je trajal toliko časa, dokler deželni odbor ni ustanovil deželnega mesta za krmila ter s tem združil dobavo te krme vojaškemu erarju v svojo roko. Vojaška uprava v začetku ni ničesar hotela vedeti o tem uradu, slednjič se je vendar posrečilo prepričati jo o njega potrebi in na ta način urediti ves promet s senom in slamo. Tako se mora sedaj

vojaška oblast obračati le na to mesto, če hoče imeti krme, na drugi strani pa je zopet to mesto popolnoma obveščeno o stanju mrve po celi deželi in naravno tudi skrbi, da se oddana krma tudi pravilno plača. Po tem vzorcu so se tudi v drugih kronovinah ustanovila podobna deželna mesta za krmila, v katerih je dandanes osredotočen ves promet s krmili.

Ko je v zadnjem času zmanjkalo sena za vojaške konje in ga ni bilo več izlepa dobiti, hotela ga je vojaška oblast s silo rekvirirati po vseh deželah. Posrečilo se mi je, da sem dobil v roke natančne podatke o oddani krmi v posameznih deželah, ki so mi pojasnili veliko krivico, ki se je v tem oziru storila največ Kranjski. Že lansko leto je bila natančno določena množina sena, ki ga mora vsaka dežela oddati vojaški upravi do žetve l. 1918. Od te množine ali od tega deželam naloženega kontingenta oddale so do 1. marca t. l.: Kranjska 117%, Galicija 95%, Koroška 96%, Tirolska 107%, Štajerska 30%, Nižje in Gornje Avstrijska, Solnograška približno 30%, Češka 14½% in Moravska samo 10%. Torej je Kranjska že dosedaj dala mnogo več, nego bi morala oddati do nove žetve, medtem ko so bile severne dežele vsled prometnih težav obvarovane pred dajatvami. Ko sem v tozadevni seji na podlagi teh statističnih podatkov predložil krivico, ki jo s tem trpi Kranjska in se protivil zopetni rekviziciji v naši deželi, mi je bil poverjen referat o stvari in dosegel sem, da se v Kranjski za sedaj ne bo več jemalo krme, ampak se bo ista dobavila najprej iz onih dežel, ki so zaostale z dajatvami. Nekoliko je Kranjska sedaj tudi zaradi tega na boljšem, ker je armada že precej preskrbljena s krmo iz novozasedenih italijanskih pokrajin. Dobivamo celo nekaj sena vrnjenega, najbrže iz Ogrske, toda kakšno je to seno, vé vsak povedati, ki ga je dobil, ker ni dobro niti za steljo, kaj šele za krmo. Dokaz, kako v drugih kronovinah razumejo vojne dajatve, ko dajejo malodane gnoj namesto sena.

V novejšem času se pa gre za preureditev celega prometa s senom in slamo, ki ga v letošnjem letu namerava provesti urad za prehrano. Ta je že sestavil natančno naredbo, kako se ima že letos to izvrševati in pri tostvarni seji nam je bil obširno sestavljen načrt izročen, ne da bi se nam dalo prilike, ga popreje proučiti. Po njem prevzame ves promet s krmili državni urad za prehrano, ki nastavi po celi državi svoje komisijonarje, katerim je dano v roke prevzemanje in oddaja sena in slame. Staro in novo seno in slamo zapleni država. Kmet teh svojih krmil ne sme preje pokladati svoji živini, dokler ni popolnoma pokrita vojaška in civilna potreba. Vse seno in slama se odvzame kmetu takoj po žetvi ter se spravi v skladišča, ki jih je dolžna zgraditi občina. Ta je tudi odgovorna, da se ta krma ne pokvari in ne porabi. Vsa kupčija s senom je prepovedana. Za nakup in prodajo teh krmil v občini sme dati dovoljenje županstvo, izven občine pa deželno mesto za krmila. Kaj bi pomenilo za našo živinorejo, če se ta naredba uveljavi, si lahko vsak predstavlja. Ta načrt je sad židovskega trgovstva, ki ima v centrali za krmila, obstoječi iz tričetrtine samih židov, svoj sedež, ki hočejo ne samo za časa vojne, ampak tudi pozneje dobiti v roke ves promet s krmili, da si bodo na račun kmeta delali dobičke. Ko so pa prišli s svojim načrtom, niso pričakovali, da bodo zadeli na tak odpor od vseh strani. Za predlog so bili samo socialisti, ki jih dandanes židje izrabljajo proti kmetijstvu, da lahko oni nemoteno delajo masne dobičke. Cene za seno in slamo so hoteli še celo znižati, kar jim pa ni obveljalo. Govori se sedaj, da nameravajo plačevati seno po K 25—, slamo po K 18— za sto kg. Izdatki za upravo te nove centrale, prevažanje krmil in drugo naj bi znašali pri senu K 18—, pri slami K 16—. Kmet bi moral

torej oddati svoje seno državi po K 25.—, slamo po K 18.—, od nje ga pa nazaj kupovati po K 43.—, oziroma K 34.—. Ker sem uvidel, da so gospodje prehranjevalnega urada preveč zaverovani v ta svoj načrt, da bi ga tako lahko popustili, stavl sem predlog, naj se za ta krmila določi vojaški kontingent, ki ga mora oddati vsaka kronovina. Civilni promet pa naj bo popolnoma prost. Razentega naj se promet s krmo izloči iz urada za prehrano in naj se dodeli kmetijskemu ministrstvu, ki ima itak posla s prometom z živino, pri čemer bi enilisti komisariji opravljali oba posla. Ta predlog je bil sprejet v dveh odsekih, v plenumu pa, kjer imajo večino socialisti, je propadel z eno tretjino glasov.

Proti tej naredbi so najodločneje protestirali nemški, češki in ostali agrarci in tudi jaz sem imenom deželnega odbora vložil energičen protest in zahteval, naj se pusti prost promet s krmili. Od druge strani se je zahtevalo od vlade, naj vsaj poizve mnenje kmetijskih korporacij, preden se odloči do koraka. Izgleda, da so ti protesti vendarle nekoliko učinkovali na vlado, kajti dosedaj se ni še upala izdati te naredbe. Predlagam naj tudi družba brzojavno protestira proti uveljavljanju te naredbe od strani vlade. Odbor se enoglasno izreče za ta protest.

Centrala za varstvo kmetijskih interesov na Dunaju, ustanovljena po vitezu Hohenblumu, je zveza vseh agrarnih državnih poslancev Avstrije, ki ima namen zastopati čisto kmetijske koristi. Ker so se pa v zadnji dobi politične razmere poostrele in niso Nemci hoteli več skupno delovati s Slovani, je vitez Hohenblum to centralo razpustil. Da se pa ta potrebna zveza zopet skrpa, ustanovil se je odbor peterih članov, ki naj skuša združiti, kar se še da. V ta namen se je ustanovila na Dunaju centralna pisarna, ki naj obvešča vse kmet. korporacije o vseh korakih, ki se delajo od strani vlade ali drugih činiteljev proti koristim kmetijstva. Tudi za to organizacijo se naša družba zelo zanima, kati potom nje lahko dosežemo velikih uspehov za kmetijstvo in preprečimo marsikateri naklep, naperjen proti našemu kmetu.

Cene kmetijskim pridelkom niso še objavljene, ali kakor se čuje, bodo višje kot lani: n. pr. za pšenico in rž 50 K, za krompir pa samo 20 K. Socialisti so vedno proti visokim cenam. Zar. ditega tudi ni mogoče uspeti, da bi se naše cene izravnale z onimi na Ogrskem.

Uvedbo kmetijskih melioracij hoče vlada s posebnim zakonom urediti na nov način. Vlada pravi: Država je tako zadolžena, da bo po vojni težko mogla plačevati svoje dolge. Nove dohodke dobi samo na ta način, če poviša kmetijsko pridelovanje. To doseže, ako napravi iz nerodovitnih zemljišč plodonosna zemljišča. Da se to udelevi, ustanovi na Dunaju centralo za melioracije s celo armado inženirjev, ki naj proučijo svet, ki bi se dal izboljšati, in napravijo tozadevne načrte, ki jih deželna komisija pregleda in odobri. Kmet se pa prisili, da te melioracije izvrši na svoje stroške. Na ta način se hoče država na lep način odkrižati dosedanjih 40% prispevka za zboljšanje tal in zvaliti vse stroške naprave na kmeta. Sama bi plačala samo melioracijske načrte. Neglede na to, da je načrt, kakor ga je vlada zamislila, sam na sebi neizvedljiv, ima tudi to slabo stran, ker hoče kršiti dosednji običaj, po katerem so spadale melioracije v deželni delokrog. Proti temu sem nastopil kot deželni odbornik in tudi kot predsednik kmetijske družbe, ker ni v korist kmeta, če se ga hoče prisiliti, da vloži toliko truda in denarja v preuredbe, o katerih ni prepričan, da se mu bodo res izplačale.

Nove rekvizicije živeža, ki so jih pred kratkim napovedali, so razburile vse naše kmetsko ljudstvo, kajti grozilo se je s puškami in bajoneti. Odločno sem ugovarjal

v uradu za prehrano, da bi se na Kranjskem še kaj rekviriralo, ker je Kranjska že itak oddala več kot je mogla in je tudi po vojaštvu že vsa izmozgana. Saj se je obljubilo, da bode odslej hranila Ukrajina mestno prebivalstvo, ko se je mir vendar pod tem pogojem sklenil. Dobil sem zatrdilo, da se na Kranjskem ne namerava več rekvirirati, ker sami vedo, da je dežela že dovolj izčrpana. Po drugih kronovinah pa se to vrši z vso strogostjo. Ukrajina nam je dala dosedaj 1400 vagonov žita, nadaljne množine so negotove, ker je rekviriranje tam nemogoče. Cene so tudi zelo visoke, tako n. pr. bo stal kg sladkorja, ki ga dobimo od tam po K 8.—. Od tam torej ni veliko pričakovati.

Umetna gnojila hoče vlada ravnatoko centralizirati, kakor vse druge potrebščine. V tej zadevi je bilo že nekoliko sej, ki sem se jih udeležil jaz kakortudi tajnik Lah. Kmetijsko ministrstvo je hotelo združiti vso trgovino z umetnimi gnojili v nekaki centrali, ki bi potem predpisala kmetom cene za to blago, proti taki monopolizaciji so se izrekli vsi zastopniki kmetijskih korporacij. S pomočjo raznih posvetovanj je ta zadeva dandanes dozorela tako daleč, da pojde v bodoče dobava umetnih gnojil sledečim potom: Razdelitev med posamezne kronovine prevzamejo zastopniki kmetijskih organizacij, v deželah samih pa je razdelitev med kmetovalce poverjena kmetijskim organizacijam samim. Dodelitev, t. j. trgovski obrat opravlja gospodarska zveza industrij z umetnimi gnojili na Dunaju. Na Kranjskem dobi razdelitev umetnih gnojil roke naša družba. Kaka množina teh bo določena za Kranjsko bo določila šele seja, ki se vrši koncem tega meseca v kmetijskem ministrstvu na Dunaju.

Oddaja vojne blaga kmetovalcem po demobilizaciji je bil predmet seji v kmetijskem ministrstvu, na kateri se je sklenilo, naj se ne dopusti svobodne trgovine s predmeti, ki jih potrebuje kmetijstvo, n. pr. s konji, vozovi, orodjem, železjem in drugimi potrebščinami, kajti drugače se polasti tega blaga židovska špekulacija, ki bi ga kmetu prodajala z velikanskim dobičkom. Po gotovem ključu se razdeli po kronovinah in tam ga spravijo med kmetovalce tamošnje kmetijske organizacije. Na Kranjskem pripade razdelitev naši družbi, ki spravi te predmete potom podružnic med kmete. Prednost bodo imeli oni, ki bodo plačali z vojnim posojilom. V približno tem zmislu so se sprejela ta načela.

Kmetijske komore je hotelo uvesti kmetijsko ministrstvo. To so prisilne organizacije kmetov po obliki podobne trgovsko-obrtnim zbornicam. Ta institucija bi samanasebi ne bila slaba, ako bi se uvedla v drugi dobi in ob drugačnih razmerah. Sedaj pa je prišla na dan v zelo neprimernem času. Vladna namera je bila enoglasno odklonjena, največ zaradi tega, ker si hoče vsak narod ohraniti prosto odločbo v teh kritičnih časih, ko si nismo še na jasnem glede ustavnih razmer v bodočnosti. Tudi je ta zadeva avtonomna stvar dežel in ne države. Pri nas tvori podlago kmetijskim komoram naša kmetijska družba, ki je na eni strani popolnoma avtonomna in neobvezna zastopnica kmetovalcev, na drugi strani pa opravlja vse posle deželnih kulturnih svetov. Tehnično je stvar sedaj nemogoča, ker manjka sposobnih moči za ureditev tako obsežne organizacije.

Predsednik prehranjevalnega urada naj bi postal minister. Tako so hoteli to uredbo uveljaviti za dolgo dobo let, kar bi prineslo samo škodo in povečalo izdatke. Proti temu smo nastopili enotno zastopniki vseh narodov in ne brez uspeha.

Kmetijski pouk za vojake se imenuje poljudna knjižica, ki jo je v nemškem jeziku spisal general baron

Schleyer z namenom, da se jo brezplačno razdeli med vojake, ki se naj iz nje nauče ceniti vrednost umetnih gnojil za kmetijstvo. Ker je ta knjižica primerna tudi za naše razmere, se sedaj prevaja na slovenski jezik in ko izide, se razširi med našim vojaštvom.*

S tem je sklenil g. predsednik svoje poročilo, ki ga je odbor soglasno odobril.

Družbeni ravnatelj g. ces. svetnik Pirc je poročal oziroma predlagal, da se vzamejo na znanje, oziroma odobrijo sledeče zadeve, ki se tičejo vodstva družbene pisarne:

1. *Modre galice* je družba dobila letos 25 vagonov, ki pa niso še vsi dospeli. Razdelitev se je izvršila popolnoma v redu, ter so bili upoštevani vsi naročniki. Ker družba ni prejela vse galice pravočasno, jo je morala pošiljati v obrokih. Ni pa prejela toliko, da bi mogla zadostiti vsem naročilom v polni meri, ker so ista za precejšnjo množino presegala resnično potrebo vinogradnikov, računeno po ploskvi vinogradov. K zadnjemu obroku bo z Dunaja odposlanih še nekoliko vagonov, ki se razdele med tiste, ki niso še prejeli jim odkazane množine. G. poslanec *Hladnik* je vprašal, kaj je s *salojidinom*. Pojasnilo se mu je, da ni še došel, dasi je že naznanjen. Takoj ko pride, se ga tudi razdeli.

2. *Bakrena maža* je nadomestilo za modro galico. To novo sredstvo je bilo družbi ponujeno, ko je prosila za nadaljna dva vagona galice od osrednje zveze gospodarskih zadrug na Dunaju. Ker pa na Kranjskem vinogradniki ne znajo še ravnati s tem škropivom, družba ni mogla prevzeti take množine. Pač pa je izjavila, da je pripravljena napraviti nekaj poskusov s tem sredstvom, da se mu vinogradniki privadijo. In tvornica je takoj brezplačno pripustila družbi štirideset kilogramov te maže. Družba pa je naprosila g. vin. nadzornika Skalickega, da prevzame upeljanje teh poskusov, kar je ta tudi radevolje storil.

3. *Umetna gnojila* razdeljuje osrednja zveza gospodarskih zadrug na Dunaju. In sicer jih dobi na Kranjskem naša družba in Gospodarska zveza. Naša družba ne more zadostiti niti četrtini naročil. Temu se ni čuditi, kajti družba ima zveze s kmetovalci cele dežele in ve dobro, kje je večja potreba. Veliko je povpraševanje po *superfosfatu*, posebno za ajdo, ki ga je pa vlada prihranila največ za severne dežele za sladkorno peso. *Amonijevega sulfata* je družba dobila pet vagonov, naročil pa je bilo za trideset vagonov. Delitev je bila težavna. Pri oddaji umetnih gnojil se ravna družba po načelu, da v prvi vrsti upošteva podružnice, potem tiste kraje, kjer ni podružnic in šele potem pridejo na vrsto drugi naročniki. Gleda pa na to, da dobijo vsi naročniki vsaj nekaj. Z amonijevim sulfatom kmetovalci ne vedo še ravnati, četudi se je v »Kmetovalcu« opetovano pojasnjevalo, da se ga mora trositi le v majhnih množinah! Zaraditega je to gnojilo letos marsikje požgalo mlade rastline. *Kalijevo sol* in *kajnit* je družba prejela šele sedaj, četudi jih je naročila že lansko leto. G. predsednik *Lampe* je poročal, da je hotela vlada monopolizirati produkcijo umetnih gnojil, da na ta način podpira industrijo na škodo kmetijstva. Vlada bi namreč tvornicam zagotovila visoke cene, ki bi bile izven konkurence iz Nemčije. Proti temu so se uprli vsi kmetijski zastopniki. V zadnjem času skuša vlada dobiti superfosfat iz podzemeljskih jam in pravi baje, da je samo v Mikonicu na Štajerskem približno 2000 vagonov tega gnojila. Poslanec *Hladnik* je omenil, naj se družba obrne do vlade, da ji da na razpolaganje tega jamskega gnojila za ajdo že letos junija t. j. v času, ko ga druge dežele itak ne potrebujejo. Poslanec *Mihelčič* je poročal, da kmetije zelo povprašujejo po gnojilu za ajdo. Gen. ravnatelj *Pirc* je

pojasnil, da se na Gorenjskem kmetije hvalijo, da pri njih žlindra boljše učinkuje pri ajdi, kakor superfosfat, ker ta ne rase sicer tako močno, zrno pa postane bolj kleno.

Izprememba pri uredništvu »Kmetovalca«. G. gen. ravnatelj *Pirc* je nadalje poročal, da je odstopil od uredništva »Kmetovalca«, ki ga je prevzel tajnik *Lah*. V zadnjem času je imela družba velike težkoče s popirjem, tako da je že parkrat list izšel prepozno in je bila nevarnost, da se ga bo moralo ustaviti. Potem, ko je g. predsednik posredoval na Dunaju, je družba vendarle dobila popir. »Kmetovalec« je pisan preučeno, treba ga je izdajati v takem slogu, da ga bo naš kmet tudi razumel. V bodoče se bo moralo novo uredništvo prilagoditi temu načinu pisanja. V sličen namen je družba začela izdajati »ABC«, ki je pisan popolnoma poljudno.

Določitev deleža [podružnic pri udnini. Članarina znaša K 6.— na leto. Stroški za popir, tiskanje in upravo »Kmetovalca« so znašali lani v prvem četrtletju za cel letnik K 2'26, letos v isti dobi pa že K 5'06. Torej so se več kot podvojili. Pričakovati je tudi, da se bodo tekom leta še zvišali. Iz teh vzrokov je težavno, določiti deleže pri udnini p. sameznim podružnicam. Po nadaljnem razmotrivanju je odločil odbor, da podružnicam ne more dovoliti več prispevka od udnine, ker so stroški za izdajanje lista tako visoki, da bodo tekom leta komaj kriti. Pač pa se dovoli posameznim posebno delovnim podružnicam na njih izrecno prošnjo iz podpornih zakladov družbe nagrade za pokritje stroškov. V prvi vrsti prihajajo one podružnice upoštev, ki delijo udom drevesca ali trte, posojajo orodje in stroje in podobno.

Pašnik Ivje. Da družba priskoči na pomoč Živinorejski zadrugi v Št. Janžu, ki je nekdanj brez zagotovljenih gmočnih sredstev nakupila pašnik Ivje, je sama prevzela to zemljišče v svojo last in upravo, in s tem tudi vse obveznosti. Posestvo ima okroglo 117 oralov pašnikov, travnikov in gozda. Pašniki so posebno lepi in lega idealna, zelo primerna za krepko pašo. Zemljišče je že razdeljeno v pašne ograde, treba je pa popraviti poslopja in ograje in pognojiti pašnike. Tekom poletja se bo nabavil potreben material za poprave in pred zimo bo treba prekriti vse strehe. Da se stvar zaokroži, je treba še dokupiti nekaj parcel slabega gozda za pašo ovac. Družba bo sprejela na pašnik živino bivših zadrugarjev, potem drugih kmetovalcev bližnjih občin za določeno pašnino. Sprejmejo se goved in ovce. Razmišljalo se je tudi, kako bi se dal izkoristiti pašnik za žrebeta. Odbor je odobril vse ukrepe predstvedstva in ga pooblastil, da v svrhu zaokroženja tega posestva dokupi morebiti še druge parcele.

G. predsednik *Lampe* je poročal, da namerava deželni odbor ustanoviti deželno zavarovalnico za živino za Kranjsko s sedežem v Ljubljani, ki naj začne že tekom tega leta svoje delovanje. Zavarovalna premija se določi na 1 1/3 %. Organizacijo po deželi bo treba seveda prikrojiti krajevnim razmeram. Dandanes je taka institucija posebne važnosti, ko je živina tako dragocena.

»Die Scholle«, slovenski »Gruda«, se imenuje novo ustanovljena družba z o. z. kmetijskih korporacij cele Avstrije za nakup in prodajo vseh kmetijskih potrebščin na Dunaju. Družba je pristopila tej zadrugi z deležem K 100.000, od katerih bo takoj izplačati K 50.000.—. Dosedaj je podpisane čez tri milijone kapitala. »Gruda« stopi namesto sedanje osrednje zveze gospodarskih zadrug. Ima namen združiti vse kmetijske organizacije proti židovskemu kapitalu in se osvoboditi iz židovskih rok, ki že segajo po vseh kmetijskih pridelkih, da s tem obogate sedaj in v bodočnosti, posebno pa po vojni. Vsled političnih mahinacij

ni mogla še začeti z delom. Glavni faktor pri tem je osrednja zveza gosp. zadrug. Če hoče družba imeti kaj koristi od tega, mora pristopiti h »Grudi«. Zaraditega se je tudi priglasila. Odbor je odobril pristop družbe h »Grudi«.

K osmemu vojnemu posojilu je pooblastil odbor predsedstvo, da podpiše primeren znesek.

Družini družbenega uradnika, ki je pri vojaki se dovoli mesečna podpora 100 kron od 1. januarja t. l. nadalje.

Družba se je energično zavzela za kmetovalce podružnice Šmartno pri Litiji, katerim je tamošnje okrajno glavarstvo *rekviriralo seno za graščino Bogenšperk* in dosegla, da se je rekvizicija razveljavila.

Dolg družbene drevesnice pri Kranjski hranilnici je plačan in s tem izbris vknjižbe uveljavljen.

Družba je na vabilo deželne vlade sestavila *pridelovalne stroške za liter mleka*, ko se je imelo določiti maksimalne cene za isto. Centralna komisija na Dunaju namerava navzlic temu, da so bile cene iz večine dežel preračunjene čez K 1.— (naša družba K 1.15) določiti vodilno ceno mleku baje na 60 v.

Kmetijska družba je bila pozvana, da predlaga primerne kmetijske osebe za ustanovitev *kmetijskih sosvetov* pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani in pri vsakem c. kr. okrajnem glavarstvu. Družba je to nalogo sicer izpolnila, toda kakega delovanja teh kmetijskih sosvetov dosedaj ni opaziti.

Na poziv c. kr. kmetijskega ministrstva je družba izrazila svoje mnenje o *preosnovi statistike o pridelkih*.

C. kr. urad za prehrano je hotel *urediti promet z žganjem iz sadja* in določiti maksimalne cene po načinu, kakor je to uvedeno na Tirolskem. O tej nameri je družba izjavila, da je ta načrt za Kranjsko neprimeren in sploh brezpomemben.

Družba se je na *pritožbo občine Jarše*, kjer je vojaštvo pri nastanjenju brezobzirno postopalo s prebivalstvom, obrnila na armadno poveljstvo za odpomoč in je bil vsled tega odposlan na lice mesta častnik, ki je stvar preiskal in vojaška oblast je takoj naredila red med vojaštvom.

G. Dimnik je predlagal, naj družba stori primerne korake pri višjem armadnem poveljstvu, da se občinam kamniškega okraja *rekvirirano seno*, četudi nimajo posestniki v rokah nikakih potrdil o oddaji, ker jim jih častniki niso hoteli izročiti, plača.

Ko je vlada hotela *znižati krompirjevo kvoto*, je družba protestirala proti temu, kakor so storile tudi druge korporacije.

Storila je korake pri vladi, da se omogoči zvišati *zakupnino posestev, dogovorjeno na podlagi zakupnih pogodb izra časa pred vojno*, ki je za sedanje razmere prenizka. Četudi Kranjska ni taka dežela, da bi imela mnogo zakupnih posestev, vendar so slučaji, ko gospodar mnogo trpi vsled stare zakupnine.

Družba je pristopila v *Kranjski pomožni odbor za Goriško*, ki ima namen pripomoči našim bednim goriškim beguncem, ko se vračajo v domovino. Sej sta se udeleževala gen. ravnatelj Pirc in tajnik Lah.

Vlada namerava nakazati družbi za kranjsko 700 kg *gladkega usnja* za popra o komatov in oprave, ki se potrebuje v kmetijske svrhe. Družba je doposlala vladi natančno razdelitev po okrajih, toda usnja še vedno ni tukaj.

Finančno ministrstvo je poverilo edino naši družbi *prodajo tobakovnega izvlečka* na Kranjskem. Družba ga je razdelila 400 kg; več ga pa letos ne dobi. Pač si je pa priskrbel tobaknega prahu, ki ga bo sedaj oddajala naročnikom. Tobakov izvleček je denaturiran z izolom in se ga v druge svrhe ne more rabiti.

Novih udov se je priglasilo 4754. Glavni odbor jih je sprejel. Po pravilih se morajo natisniti imena vseh novih udov v »Kmetovalcu«. Ker bi pa to vzelo čez 17 strani dragocenega popirja, se to za enkrat opusti.

Nove podružnice so se ustanovile in so bile potrjene od glavnega odbora: Sv. Jošt nad Kranjem, Goriče pri Trsteniku, Šmarjeta, Kot, Črešnjevce, želi pristopiti k podružnici Štrekljevec, Smihel, Suhorje in Ostrožno brdo (ki se ločijo od podružnice Košane). Občini Jablanica se za sedaj ni moglo ugoditi, da se loči od Iirske B. strice, ker bi bili s tem tamošnji udje zelo oškodovani, ne imeli bi pa nikakih posebnih olajšav in koristi od ločitve. V Istri so se ustanovile nove podružnice z velikim številom novih članov, in sicer: Jelšane 500, Klana 300, Kastav 60, Bražca 100, Zvoneča 50. Tudi te mora družba po možnosti upoštevati, ker se tamošnji kmetovalci ne morejo nikamor obrniti za pomoč.

G. poslanec Piber je predlagal, naj se kaj stori, da se ohrani konjereja, posebno, da se obdrže doma žrebete, ki se prodajajo izven dežele. Dalje naj se zopet uvede premovanje žrebet in konj, za letos vsaj po eno v Lescah za Gorenjsko in v Št. Jerneju za Dolenjsko, da dobe konjerejci veselje do te panoge. Pri prodaji vojaških konj potom licitacije se vrše velike nepravilnosti, najprej se pusti konje, da popolnoma izstradajo, potem šele jih prodajajo, ko so napol poginjeni. Dalje se pusti licitirati cene za konje tako visoko, da bi bilo smešno, da ni tako žalostno. Priporočal je boljšo kontrolo glede prekupevalcev s konji, ki delajo s tem samo trgovino in konje neprimerno draže. Konji naj se oddajo za tiste cene, kolikor so vredni. V tem oziru naj družba napravi primeren vlog na ministrstvo, da se te nepravilnosti odstranijo. Določiti naj se seja za konjerejo na sredo 5. junija, na katero naj se povabijo vojaški poveljniki žrebčarskih uradov.

G. poslanec Hladnik je vprašal, ali je res, da namerava vlada določiti za oddajo žita po 5 g na ha? Družba o tem ničesar ne ve. Pač pa je treba omeniti, da je dandanes vse polno načrtov, kako naj se uredi *rekviriranje*, da bo boljše za kmeta in meščana. Dosedaj se pa vlada ni odločila še za nobenega teh načrtov. — Dalje je naprosil družbo naj posreduje pri vojnem ministrstvu zaradi *ureditve strelišča za minomete* v občinah Cerklje in Krško, kjer zahteva vojaštvo nič manj kot 900 ha zemljišč v dolžini 9 km zase, in sicer za dobo 25 let. S tem so tamošnji posestniki zelo oškodovani in izgube nekoliko sto hektarjev dobrih travnikov in pašnikov. Izročil je predsedstvu tostvaren memorandum. Glavni odbor je sklenil se nujno zavzeti za to zadevo v prilog prizadetim kmetovalcem.

Ker se nihče ni oglasil več k besedi, je g. predsednik zaključil sejo glavnega odbora.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K, za gg-učitelje in ljudske knjižnice pa le 4 K na leto. Posamezna številka stane 30 h. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{8}$ strani 8 K. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 10. V Ljubljani, 31. maja 1918. Letnik XXXV.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 6 vinarjev v denarju ali znamkah, sicer se naznanila ne objavijo. Vsak ud c. kr. kmetijske družbe more na leto brezplačno prijaviti eno štirivrstno objavo, tičico se gospodarskega prometa.

Upravištvu ne prevzame posredovanja.

Kosilne stroje za enega ali dva konja, obračalnike, avtomatične konjske grablje, bencin motorje (stoječi ali ležeči model), in prevozne parilnike, navadne, pocinkane, z opravo za žganjekuho, štedilnike (Sparherd), tehtnice, šrotove mline ali z mletnimi kamni, gnojnične sesalke, mlatilnice in škoporeznice za vsaki pogon, gipelne, prevozne krušne peči itd., priporočam po zmerni ceni Josip Božič, pošta Grafenstein, Koroška. 103

Stiskalnice za sadje in mline za drobljenje sadja, oboje dobro ohranjeno se takoj oboje, kupi. Navesti je velikost oziroma vsebino koša. Ponudbe na upravištvu »Kmetovalca«

Pocinkane pločevine (pleh) pocinkane mrežne žice ima naprodaj, oziroma zamenja za živila Vekoslav Lekar, Ajdovščina. 106

Več vagonov drv bukovich ali drugih za kurivo kupi o. kr. kmetijska družba kranjska za ceno po dogovoru. 107

Enostavno mlatilnico dobro ohranjeno, brez rete (rešetka) in streljnika na gepel (vitel) in in domač mlin za napravo zdroba in moke za kuhinjo in peko, na geplov pogon, kupi Flor. Rozman, v Krškem št. 51.

Par panjev čebel najraje žnidaršičevih kupim, ali dam zanje tudi živila. Bohinc Janez, posestnik, Ljubno, p. Podnart, Gorenjsko. 111

Večjo množino sadnega kisa ima na prodaj F. Pangerc, Vrtna p. Radovljici. 112

Učenka v trgovino mešanega blaga se sprejme pri V. Engelmann, Smartno v Tuh. Deklice, katere znajo nekoliko šivati, imajo prednost.

Kot ključavničarski vajenec želi vstopiti 14 letni močan deček iz poštene hiše, ki je dovršil 4 razredno ljud. šolo. Ponudbe na Franc Peskar, posestnik, Jezi, Smartno pri Litiji. 114

Tudi letos kupuje **R. Luckmann**, prej J. Lenza naal, v L. ubljani ra Martinovi (Ahacijevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznorazna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabiralcem, so letos izredno visoke. 115

Redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice
v Črnem vrhu nad Idrijo,

se vrši

v nedeljo, dne 9. junija 1918

točno ob 8. uri dopoldne,

v posojilničnem prostoru.

■ ■ ■

Vspored:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje letnih računov za l. 1917.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

V ČRNEM VRHU, dne 26. maja 1918.

(46)

Načelstvo.

Vabilo

na

XVIII. redni občni zbor

Zadružne tiskarne v Ljubljani,

registrirane zadruge z omejeno zavezo

ki se vrši

v torek dne 18. junija 1918

ob 4. uri popoldne,

v pisarni predsednika Dr. V. Pegana
v II. nadstropju dež. dvorca v Ljublj.

44

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta in nadzorstva.
2. Potrjenje letnih računov in bilance za l. 1917.
3. Sklepanje o porabi čistega dobička.
4. Slučajnosti.

Upravni svet.

Kmetovalci, čitajte zadnjo stran o osmem vojnem posojilu!

Ljudska posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

(5)

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 ¹/₄ %

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najbolje.

(39)

Nič ne pomaga po toči zvoniti!
Boljše, prej zavarovanje skleniti.

Zavarovanje proti škodi po toči

sprejema pod ugodnimi pogoji in po nizkih stavih

generalni zastop c. kr. priv. avstr. zavarov. družbe „DUNAV“

v Ljubljani, Selenburgova ulica 3.

Zglasite se pravočasno!

Pojasnila poštnine prosto.

Pošteni posredovalci se sprejmejo.

Jajca za valenje

od treh priznanih najboljših plemen sedanosti in najvišje odlikovanih vzgojnih rodov.

Črne rdečerožnate Minorka potomci petelina zmagovalca „Viktor“, ki je bil za 9000 K importiran iz Amerike. (Kokoši so stale po 1200 K). Jako lepe živali, zelo pridne jajčarice. Jajca za valenje po K 2-90 komad.

Jastrebški Plymouth-Rocks

lep v obliki in znakih, ameriški import, najboljša mesnata žival in najpridnejša zimska jajčarica. Jajca za valenje za K 2-90. Jajca belih pekinških rac po K 2-90. Jamstvo za svežost in 100% oplojenost.

I. Perutninarški zavod

Frančišek Vodička, Smržice na Moravskem. (13)

Garje (kraste), srbečico

odstrani hitro dr. Emil Fleschovo origina.

„Skaboform - mazilo“.

Poskusni lonček K 2-30, večji K 4-—, obiteljska mera K 11-—. (32)

Ob večjih naročbah za živino veljajo naslednje znižane cene:

1 kg K 25, 5 kg K 100, 10 kg K 180, 25 kg K 400.

Pošiljanje franko.

Naročite edino pri izdelovalnici:

Dr. Emil Fleschova lekarna „Pri kroni“, Győr (Raab) Ogrsko.

Le racionalna

reja perutnine

kot glavna ali postranska panoga potom naših najboljših

valilnikov

donaša vsakemu gospodinjstvu ceno

meso in jajca!

V 7. do 8. tednih zakolno perutnino!

Nickerl & Co., G. m. b. H.

podjetje za racionalno rejo perutnine in drobnice
Inzersdorf 119 pri Dunaju. (66)

Podkovska šola

c. kr. kmetijske družbe

v Ljubljani

sprejme v službo

(43)

podkovskega in kovaškega mojstra.

Plača po dogovoru.

Nastop po možnosti takoj.

Pošne hranilnice račun št. 828.406.
Telefon št. 185.

Ustanovljena 1882.

Kmetska posojilnica

registr. zadruga z neomej. zavezo

v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18.

Obrestuje hranilne vloge po 4 ¹/₄ %

(2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s tekočim prometom ter jih obrestuje od dne vloge in do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog 23.000.000 kron

Stanje rezervnih zakladov: 1.000.000 kron.

Družbene vesti.

* **Modra galica.** Na mnoga vprašanja onih korporacij, ki imajo še zadnji delež modre galice dobiti, odgovarja družba, da še sama vzlic vsemu prizadevanju ni prejela zadnjega obroka galice, in da bo seveda doposlala korporacijam galico brez odloga takoj ko jo dobi. Različnim željam glede dodelitve večjih množin ali glede na opustitev skrititve naročila družba ni mogla upoštevati, ker kratkoma ne dobi toliko modre galice. Dotične korporacije ali zaupniki naj naročijo galuna ali gline, ker z dodatkom teh tvarin prav lahko odpomorejo pomanjkanju galice. Salojidina in n.atr. bisulfita, ki ga je družba nujno naročila in tudi že pred tremi meseci naprej plačala, vsled raznih zaprek kar ni mogoče iz tvornice dobiti. Kakorhitro družba te potrebščine sprejme, bo naročitve vinogradnikov takoj izvršila.

* **Sodi od galice.** Razpošiljanje galice je bilo letos tudi vsled tega čisto skoro onemogočeno, ker je tvornicam sodov zmanjkalo. Že lani se je c. kr. poljedelsko ministrstvo zato s tvornicam dogovorilo, da le-te vzamejo prazne sode za ceno po 7 K 50 za vsak sod v dobrem stanju franko Liesing pri Dunaju nazaj. Pozivljamo torej prejemnike galice naj čimprej odpošljejo kolikor mogoče dosti dobrih sodov franko nazaj na naslov Wagenmann, Seybel & Co. A. G. chem. Fabriken, Liesing, (postaja Liesing pri Dunaju) in naj tvornicam sode kar naravnost računijo.

* **C. kr. kmetijska družba kranjska ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:**

Seme lucerne detelje ogrske provenience, jamčeno brezpredenično in skrbno čiščeno po K 16.— kg.

Seme domače ali črne detelje, istotako čiščeno s strojem »Cuscuta« jamčeno brezpredenično in največje kaljivosti pri odjemu 50 ali 100 kg in več po K 10.—, pri manjšem odjemu po K 12.— kg.

Seme hmelske lucerne (Medicago lupulina) dveletna rumena detelja stane pri družbi 5 kron kg. To brezpredenično seme uspeva tudi v slabih, apnenih ali lahkih zemljah in je posebno priporočljivo za primes k travnim semenskim zmesem.

Travna semena: Mačji rep	K 6.—
Angleška ljulika „	„ 6.—
Francoska pahovka „	„ 10.—
Travna mešanica „	„ 8.—

Vreče za semena trave in detelje morajo udje naročniki po možnosti družbi obenem z naročitvijo dostaviti. Le koder to nikakor ni mogoče priskrbi družba udom sama primerne močne vreče. Te vreče so pa sedaj jako drage in jih mora družba po nastopnih cenah računati, ne da bi jih za te cene potem nazaj jemala:

pri pošiljtvah do 10 kg stane vreča	K 3.—
„ „ 15 „ „	K 4.—
„ „ 20 „ „	K 5.—
„ „ 25 „ „	K 6.—

večje vreče stanejo vselej primerno več.

Živinska sol. Po dolgem času je dospela zopet mala pošiljatev živinske soli. Naročitve podružnic do največ 500 kg se sprejmejo neobvezno in le do 8 junija 1918. Posameznim udom-kmetovalcem družba te soli ne pošlje. Podružnice naj pošljejo ob naročanju svoje vreče.

Kalijeva sol 22% po K 26.— sto kg z vrečo vred.

Kalijev hipermanganat po 8 K kg.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primes galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 1 K kilogram.

Galun po K 240.— sto kg. Polovico modre galice si vinogradniki lahko prihranijo, če k galici za napravo škropivne zmesi vzamejo galun ali žveplenokislo glino. Kolikor dodajo teh snovi, toliko manj drage galice jim je treba, dokazano pa je, da se lahko brez škode za učinkovitost škropiva porabi do polovice galuna ali gline k ostali polovici modre galice. Apna pa je toliko vzeti, kakor navadno. Škropiva, ki je tako prirejeno, tudi dež ne odpere tako hitro iz listja, vsled česar družba vsem vinogradnikom nakup galuna in gline poleg galice vselej prav toplo priporoči.

Melior, preskušeno sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane kg za ude 3 K 40 vinarjev. (Glej spis »Melior« v »Kmetovalcu« št. 11. z dne 15. junija 1915.)

Fenoltaleinov reagenčni popir, ki se rabi pri napravi trsnega škropiva, pola ali zaklopnica po 1 K.

Trakove za vezanje snopov (enostaven motvoz) v klopčičih po 2000 gr po K 12.— kg.

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 1'40.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane kg 7 K.

Trokarji so po 8 K komad. Požiralnikove cevi in trokarji služijo v to, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani.

Požiralnikove cevi z dvojno tkano cevko za koze po K 29.—, z žično cevko za goved št. 3466 po 15 K.

Bernadotov vinomer (vinsko tehtnico) za hitro določanje alkohola v vinu mrzlim potom. Cena temu vinomeru je 15 K ter je denar pri naročitvi naprej poslati.

Razglas.

Naš letošnji redni občni zbor je podelil znesek treh tisoč kron za

obdaritev 60 dolgoslužbečih, k stanju naših vlagateljev spadajočih poslov in obrtniških pomočnikov (obrtiškkih pomočnic)

z nagradami po 50 K.

Za te nagrade morejo prositi one službe osebe moškega in ženskega spola,

1. ki so posli v smislu poselskega reda ali obrtniški pomočniki (obrtiške pomočnice),

2. ki so služili ali še služijo najmanj deset let neprenehoma pri enem in istem delodajalcu,

3. ki so vsaj pet let vlagatelji našega zavoda.

Prosilci, ki doslej še niso bili obdarovani z nagrado, imajo prednost pred onimi, ki so v zadnjih treh letih prejeli nagrade. Tisti, ki prosijo za kako tako nagrado, morajo nepretrgano službeno dobo dokazati s poselsko knjižico ali z izpričevalom svojega službodajalca ali na kak drug verodostojen način, n. pr. s potrdilom župniškega ali občinskega urada svojega službenega kraja. Začasni izstop iz službe zaradi bolezni ne velja kot prestanek službene dobe, ako je uslužbenec po zdravljenju zopet vstopil v službo prejšnjega gospodarja.

Pripadnost k stanju naših vlagateljev se mora dokazati z navedbo številke vložne knjižice Kranjske hranilnice, ki se glasi na ime prosilčeve ali je vinkulirana na njegovo ime, ali pa na drug način, ki izključuje vsako zlorabo.

Za te nagrade se je

(46)

do 28. junija t. l.

pismeno ali ustno prijaviti tajništvu Kranjske hranilnice. Te prošnje se bodo rešile do konca meseca julija t. l.

V Ljubljani, dne 28. maja 1918.

Ravnateljstvo kranjske hranilnice.

Osmo avstrijsko vojno posojilo.

Davka prosto 5 $\frac{1}{2}$ % državno posojilo po ... K 92.50

Davka prosti 5 $\frac{1}{2}$ % državni zakladni listi K 96.75

Podpisovalec prejme pol odstotno bonifikacijo in pri amortizačnem državnem posojilu vrhutega še obrestno bonifikacijo za en mesec.

Državno posojilo se bo v letih 1924 do 1958 potom izžrebanja vračalo.

Državni zakladni listi morejo se od dne 1. septembra 1923 pričenši vsakokrat na dan zapadlosti kupona odpovedati v izplačilo na šest mesecev. (45)

Ugodnosti Avstro-ogrske banke in vojne posojilnice za pred-ujeme **pri posojilih v svrhu podpisovanj.**

Prevzemanje tega vojnega posojila ob plačevanju davka na vojne dobičke.

Ugodnosti za podpisovalce ob odprodaji demobilizačnih predmetov.

Podpisovanje od 28. maja do 2. julija 1918.

Podpisovanja in pojasnila pri poštnohраниlničnem uradu in pri poštних uradih, pri davčnih uradih, državnih blagajnah, pri Avstro-ogrski banki in nje podružnicah, pri vseh bankah, bankirjih, hranilnicah, zavarovalnicah, kreditnih zadrugah.